AVİM Yorum • No: 2026 / 37 • Mart 2026

KIBRIS 1960 KURULUŞ ANTLAŞMASI ÇERÇEVESİNDE KIBRIS'TAKİ BRİTANYA EGEMEN ÜSLERİ: GÜNCEL GÜVENLİK TEHDİTLERİ VE ÜSLERİN KAPATILMA SENARYOLARINA İLİŞKİN HUKUKİ-SİYASİ BİR DEĞERLENDİRME

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

Tom Cleaverın 16 Mart 2026 tarihinde EU Observerda yayımlanan Despite Growing Opposition, Closing The UK Military Bases In Cyprus Would Not Be Easy başlıklı analiz yazısı [1], 2 Mart 2026da Akrotiri Egemen Üs Alanına yönelik İran yapımı Shahed insansız hava aracı saldırısının ardından Kıbrıstaki İngiliz egemen üslerine (Sovereign Base Areas - SBA) karşı ada genelinde yükselen muhalefeti incelemektedir. *Cyprus Mail*in baş muhabiri olan Cleaver, üslerin kolonyal dönemin bir mirası olarak değerlendirildiğini, Kıbrısın Avrupa Birliği üyeliğiyle bağdaşmadığını ve adayı Orta Doğudaki çatışmalara hedef hâline getirerek turizm ile ekonomik kalkınmayı olumsuz etkilediğini belirtmektedir. Makale, Dışişleri Bakanı Constantinos Kombos ve Cumhurbaşkanı Nikos Christodoulides başta olmak üzere Rum yetkililerin üslerin geleceğinin yeniden değerlendirilmesi gerektiği yönündeki beyanlarını aktarırken, 1960 Kuruluş Antlaşmasından kaynaklanan hukuki karmaşıklık, Dhekelia üssünün 1974ten bu yana fiilî tampon bölge işlevi görmesi, Birleşik Krallıkın jeopolitik çıkarları ve Chagos Adaları emsalinin yarattığı siyasi hassasiyet nedeniyle üslerin kapatılmasının kısa vadede son derece zor olduğunu detaylı biçimde ortaya koymaktadır. Yazar, artan toplumsal muhalefete rağmen üslerin yakın gelecekte varlığını sürdürmesinin yüksek ihtimal olduğunu değerlendirmektedir.

Bu gelişmeler, Kıbrıs Cumhuriyetinin kuruluşuna temel teşkil eden 1960 Zürih ve Londra Anlaşmaları ile doğrudan bağlantılıdır. Zira Akrotiri ve Dikelyadaki egemen üs alanları, söz konusu anlaşmaların ayrılmaz bir parçası olarak tesis edilmiş ve günümüze kadar varlığını korumuştur. Bu çerçevede, üslerin statüsü ve olası kapatılması tartışması, yalnızca güncel güvenlik kaygılarını değil, aynı zamanda Kıbrısın kurucu antlaşmalarından doğan hukuki, siyasi ve iki toplumlu denge unsurlarını da gündeme getirmektedir.

Bilindiği üzere, Kıbrıs Cumhuriyetini doğuran 1960 Zürih ve Londra Anlaşmaları ile tesis edilen Kuruluş, Garanti ve İttifak Antlaşmaları, İngilterenin Akrotiri ve Dikelya bölgelerinde egemen üs alanlarına sahip olmasını öngörmüştür. Son dönemde Amerika/İsrail-İran çatışması bağlamında her iki üssün de İran kaynaklı ateş altında kalması, üslerin varlığına ilişkin tartışmaları yeniden alevlendirmiştir. Bu bunalım ortamında, GKRY toplumunda üslerin kapatılmasının Kıbrıs için olumlu bir gelişme olacağı ve adanın bölgesel çatışmaların dışında tutulmasına katkı sağlayacağı yönünde görüşler dile getirilmektedir.

Bu görüşü savunanlar, özellikle turizm, ekonomik ilişkiler ve genel güvenlik kaygılarına atıfta bulunmakta; üslerin varlığının Kıbrısı savaşın içine çekme riskini artırdığını vurgulamaktadır.

Öte yandan, üslerin kapatılması lehine oluşan muhalefetin güçlenmesi hâlinde, konunun şimdiden kapsamlı biçimde ele alınması ve olası bir kapatma senaryosunda üsler için adil bir paylaşım modelinin geliştirilmesi gerektiği fikri de gündeme gelmektedir. Bu bağlamda, üs arazilerinin birinin GKRYye, diğerinin de KKTCye eşitlik ve hakkaniyet ilkelerine uygun şekilde bırakılması, Kıbrıs adası üzerinde uzun vadeli denge ve istikrar açısından anlamlı bir çözüm olarak değerlendirilmektedir. Böyle bir yaklaşım, yalnızca mülkiyet ve egemenlik meselesini değil, Doğu Akdenizde barış ve istikrarın sağlanması sonucunu da çözen bir perspektif sunabilecektir.

**Görsel: https://euobserver.com/207000/despite-growing-opposition-closing-the-uk-military-bases-in-cyprus-would-not-be-easy/*

[1] Tom Cleaver, Despite Growing Opposition, Closing The Uk Military Bases In Cyprus Would Not Be Easy, *EU Observer*, euobserver.com, 16 Mart 2026, https://euobserver.com/207000/despite-growing-opposition-closing-the-uk-military-bases-in-cyprus-would-not-be-easy/.

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "KIBRIS 1960 KURULUŞ ANTLAŞMASI ÇERÇEVESİNDE KIBRIS'TAKİ BRİTANYA EGEMEN ÜSLERİ: GÜNCEL GÜVENLİK TEHDİTLERİ VE ÜSLERİN KAPATILMA SENARYOLARINA İLİŞKİN HUKUKİ-SİYASİ BİR DEĞERLENDİRME." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2026 / 37. Mart 23. Erişim Ekim 30, 2026. https://avimbulten.org/public/tr/Yorum/KIBRIS-1960-KURULUS-ANTLASMASI-CERCEVESINDE-KIBRIS-TAKI-BRITANYA-EGEMEN-USLERI-GUNCEL-GUVENLIK-TEHDITLERI-VE-USLERIN-KAPATILMA-SENARYOLARINA-ILISKIN-HUKUKI-SIYASI-BIR-DEGERLENDIRME

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi

E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır